

יוסף חסדי ורחל

1599

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי דוד ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעל")
 העלון לע"נ אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום ז' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כז' מר חשון התשע"ז

"שבירת הלוחות ופניו של משה"

לאחר חטא העגל, לאחר שהקב"ה סולח לישראל, משה יורד מההר ושני לוחות אבנים חדשים בידיו. לוחות שבאים במקום הלוחות אשר שבר משה לנוכח העגל. ההבדל בין שני הלוחות מהותי, הראשונים נכתבו באצבע אלוקים ואילו האחרונים נכתבו ע"י משה מפי הגבורה: "... ויאמר ה' אל משה כתב לך את הדברים האלה ... בלוחות השניים הם כתובים ממונה הירידה כמעמדו ובמצבו של העם, ירידה הנובעת מחטא העגל. העם איננו זוכה לכך "שמכתב אלוקים" יהיה בידיו והוא צריך להסתפק במכתב שאותו כתב אדם, בשר ודם, משה רבנו ע"ה. בצד ירידת "הלוחות" הכתוב מלמדנו משהו על משה שלאחר חטא העגל. "יהי ברדת משה מהר סיני ושני לוחות העדת ביד משה ברדתו מן ההר, ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו. וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו ויראו מגשת אליו".

כשמישה יורד מהר סיני בפעם השלישית קרן עור פניו.
 משה יורד מהר סיני כאיש אחר שיש לו מאור פנים בלשונו של רש"י יש לו "קרני הוד" זו שיש אנשים ישראים להסתכל בפניו. מצד אחד אין לוחות ומאידך יש את משה שפניו מאירים בזו אלוקי.

הגמרא אומרת שפני משה כחמה ופני יהושע כלבנה. היחס בין חמה ללבנה שהחמה היא מקור אור שמאיר על האחרים לעומת הלבנה היא איננה מקנה אור אלא האור שלה מגיע אליה מהשמש והיא רק מחזירה אור. חז"ל אומרים שמישה הוא מקור האור ועל כן פניו מאירים. הארת הפנים יוצרת בעיה לא פשוטה בכך שבני אדם נרתעים מפניו אינם יכולים להסתכל בפניו של משה, משום כך משה שם מסוה על פניו הוא צריך למסכה כדי שבני אדם יוכלו להתקרב אליו, לדבר עמו והוא יוכל לדבר איתם. רק בעמידתו לפני ה' הוא יכול להסיר את המסוה רק אז ושם הוא יכול להופיע בצורתו הטבעית. בתהליך זה יש שני צירים א. הלוחות. ב. משה. אם תרצו המציאות מול האדם. בעקבות החטא המציאות יורדת. היא איננה יכולה להחזיק בתוכה את העניין האלוקי בצורה ישירה ועל כן הלוחות מכתב אלוקים חרות על הלוחות נשבר לרסיסים ובמקומו יש לוחות אחרים – הלוחות השניים שהם מעשה ידי אדם. בציר המקביל, משה, לאחר שכותב את הלוחות השניים קורן אור פניו הוא נעשה לאדם אחר. נברל שונה משאר בני אדם שוני שמנשא אותו עד כדי ריחוק מהחברה האנושית. אולי הנוכחות האלוקית שהיתה בלוחות האבן עוברת לאדם, למשה רבינו ע"ה. כמעט זה מתבטאת הסליחה והמחילה על חטא העגל לא רק בלוחות אלא גם בפניו של משה. כיוון שאת מאור פניו של משה, את הזיו ואת ההוד אפשר להסביר ואפשר לגלות, ואכן הכתוב אומר שיש שמישה הסתיר את פניו ויש שגילה את מאור פניו. את המצב הזה שבו ניתן לשנות את אור פניו של משה בהתאם ליכולת של העם לקלוט את האור זה מה שנדרש לעם לאחר חטא העגל. השינוי שבין לפני החטא, לאחריו הוא שאם בתחילה הקב"ה ירד אל האדם, לאחר החטא נקרא האדם לעלות אל הקב"ה.

שבת פרה

שבת יא' אדר ה-תשפ"ו
 פרשה: א. כי תשא
 ב. חקת
 הפטרה: ויהי דבר ה'

הדלקת נרות - 17:21
 צאת השבת - 18:14
 ר"ת: 18:55

הדלקת נרות בשבת הבאה 17:26

כי תשא	ויקהל-פקודי
עמוד השחר: 4:45	4:34
זמן טלית: 4:51	4:41
זריחה: 6:01	5:53
חצות: 11:52	11:51
מנחה גדולה: 12:22	12:21
שקיעה: 17:43	17:49

מכתב לרבותי

צדקה ואוכל

יהודי עשיר, מחסידיו של רבי יעקב מרדזימין, נכנס פעם אל רבו, ובתוך הדברים הביע תרעומת על העניים הרבים הפוקדים את ביתו: "אין יום שעניים לא מתדפקים על דלת ביתי. שלוש פעמים ביום אני צריך לעמוד מול עניים המבקשים תרומה".
 נענה הצדיק: "ולאכול אינך אוכל שלוש פעמים ביום?!"
 הגיב העשיר: "הלאו אי אפשר לחיות בלי לאכול?"
 "גם בלי לתת צדקה אי אפשר לחיות", פסק הרבי.

העלון לרפואת

מנשה בן דוד וברוריה
 מרת אחוה יצנה בת רחל
 ולע"נ תמי' ח' שלום בר עמחה ז"ל
 מהותי מיום בת רחל ע"ה
 הרוצה להקדיש את העלון או חלקו
 בטל... 052-5079555

וכך היה אחד הלך לעיר לקנות מצרכי אוכל ובדרך התחיל יצרו הרע להסית אותו ויאמר בלבבו אני כמעט שהרגתי את האיש ההוא ואם לא בגלל שהרגתי ובאנו לקוברו לא היה מתגלה המטמון לנו. המטמון הזה שייך לי יותר מחברי * ובפרט עכשיו אני בא לעיר לקנות אוכל וכל הטורח עלי * ויחשוב בליבו מה לעשות כדי לזכות בכל המטמון לבד, ואז החליט לקנות רעל וישים בחלק של האוכל של חברו, וחברו יאכל ממנו וימות ולא יודע ממנו כלום ואני אזכה בכל המטמון ולמה לי לתת חצי לחברי כל זמן שאני יכול לקחת בשלמותו?

וכך עשה, קנה הרעל וישם בחלק מהאוכל כדי לתת ממנו לחברו, וגם חברו הנמצא בשדה עלתה מחשבה בליבו ויאמר הלא אני שהתחלתי לחפור ומצאתי את המטמון, זאת אומרת המטמון שייך לי ואני ראיתי תחילה למה אתן חציו לחברי הרוצח, אני אעשה בערמה אפזר עפר של הבור ואשים על פי הבור המחצלת הזו והוא יבוא לשבת על המחצלת כדי לאכול ויפול בתוך הבור ואני אכסה אותו באבנים ועפר וימחה מתחת לשמים, ולא איחר לסדר מה שיצרו הרע הדרך אותו.

ובין כה וכה החבר שהלך להביא את האוכל חזר עם האוכל ומסר את החלק המורעל לחברו ויאמר לו תוכל ותהנה, והשני אמר לו אני עיף גם כן מאוד נשב ונוכל וננוח כי עייפתי מאוד בכיסוי הבור בעפר, גם אני עיף מהדרך אמר שהביא את האוכל וילך ישר לשבת באמצע המחצלת ויגיע למקום החלל ויפול ישר לתוך הבור ויתחיל לצעוק ויבין את עורמת חברו. והשני מלמעלה רץ ושם את האוכל שבידו על הארץ עוד לא התחיל לאכול ממנו ויקח אבנים גדולות ויזרוק לתוך הבור וימת חברו ויכסה אותו בעפר.

העלון לרפואת והצלחת אליעזר אלקיים וכל משפחתו ישלם ה' פעולם אמן

הודעות מרכז "תמונה לרבותי" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
 כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"ע ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול
 בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

מנויים: לקבלת העלון חינם במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

פרשת ויקרא

דיני שהייה בצליה ובאפיה ובקלי הבישול
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

ועתה נבוא לבאר דיני שהייה לענין בשר צלי

ה. בכל מקום שהקילו חכמים בדין שהייה בבשר צלי, כגון בבשר גדי או עוף מנותח, או בבשר בקר וצאן גדולים כשטח פי התנור בטיט, היינו בין כשמשחה בתנור סמוך לחשכה בשר חי לגמרי שעדיין לא התחיל להצלות, ובין כשמשחה בשר שהתחיל להצלות ועדיין לא הגיע לחצי צלייתו. ואף על פי שלענין שהייה בבישול לכל הדעות החמירו חכמים ואסרו להשהות תבשיל שהתחיל להתבשל ועדיין לא הגיע לחצי בישולו, מכל מקום לענין זה הקילו חכמים בצליה יותר מבישול, מפני שבכל כיוצא בזה בצליה אין לחוש לשמא יחתה בגחלים.

ו. בכל מקום שהחמירו חכמים בדין שהייה בצלי, כגון בבשר בקר וצאן גדולים שהניחם בתנור ולא טח פי התנור בטיט, יהיה דין שהייה בהם כדין שהייה לענין בישול, דהיינו שלפוסקים להלכה כחכמים בדין שהייה בבישול, אסור להשהות בשר כזה בתנור אלא אם כן נצלה כל צרכו והוא מצטמק ורע לו, ולפוסקים להלכה כחנניה, אסור להשהות בשר כזה בתנור אלא אם כן נצלה כמאכל בן דרוסאי, דהיינו כשיעור חצי צלייתו. ונעיין לעיל (ריש סימן רנג) מסקנת ההלכה במחלוקת חכמים וחנניה.

דין שהייה בצליית דלעת

ז. אמרו בגמרא (שבת דף יח): שהבא לצלות דלעת חיה סמוך לכניסת השבת, דינה כדין בשר הגדי המבואר לעיל.

שהייה בצלי המונח בתוך קדרה

ה. אם נתן את הבשר בתוך קדרה בלי רוטב כלל, ונתנו בתוך התנור על מנת לצלותו באש, דינו כדין שאר בישול שבקדרה, שכל שהוא חי לגמרי סמוך לכניסת השבת יש להקל להשהותו, וכל שהתחיל להצלות ועדיין לא נצלה כשיעור מאכל בן דרוסאי שהוא חצי צלייתו, אסור להשהותו, וכל שנצלה כשיעור מאכל בן דרוסאי, הדבר תלוי במחלוקת חנניה וחכמים המבוארת לעיל (ריש סימן רנג), וכל שנצלה כל צרכו והוא מצטמק ורע לו מותר להשהותו לכל הדעות. ולענין טח פי התנור בטיט, עיין להלן בסעיף הבא לענין תבשיל, והוא הדין לענין צלי בתוך קדרה.

בכל רגע ורגע, ולולא שפעו המתמיד לא היה קיום לשום דבר. והרי זו פתיחה ראויה לשלוש עשרה המידות שבהן מנהיג הבורא יתברך את עולמו, ועל ידן יש לעולם קיום ברוב רחמי העצומים המושפעים עלינו תמיד.

"ויעבור ה' על פני ויקרא: ה' ה' א-ל רחום וחנון" על הפסוק "ונתתי פני באיש ההוא", פירשו שהם פנים של זעם. ואם כן - פירש רבינו בחיי זצ"ל - מה שנאמר "ויעבור ה' על פניו", ביאורו שהבורא יתברך השליט את מידת הרחמים על הזעם וכבשו.

"א-ל" היא מידת הסליחה, כמו שנאמר "א-ל נושא היית להם". ומה בין רחום לחנון? הרחמים הם מדה כללית, כמו שנאמר "ורחמיו על כל מעשיו", ואילו החנינה היא לאדם פרטי, כמו שנאמר "ויחננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת".

"ארך אפיים" כתב הרב שפתי כהן זצ"ל, הוא כעין משל, וכדרך שאמרו "דיברה תורה בלשון בני אדם". שאדם הכועס וזועם נושם ונושף במהירות ובחזקה, ואם מבקש הוא למתן ולכבוש את כעסו הוא "מאריך אף" ונושף במתינות ומקרר כעסו.

ובזהרר הקדוש פירשו "ארך אפיים" מלשון ארוכה ורפואה, שהכעס נמתק ונרפא במידת הרחמים.

"ורב זוסד ואמת נזיר זוסד לאלפים" פירש רבינו האברבנאל זצ"ל, שראשית לכל אוכל האדם פירות מעשיו הטובים בעולם הזה מלבד הקרן הקיימת לו לעולם הבא, וזהו "רב חסד", חסד הגדול ורב יותר מן הקרן. ומלבד אותם פירות - הרי "ואמת", הקרן קיימת במלואה לעולם הבא והבורא נאמן לשלם את השכר כולו כפי אמיתותו. וגם אם ירבה האדם במצוות ובמעשים טובים ולא יספיקו ימיו חייו כדי לשלם את פירות מעשיו, לא יסתפק הבורא יתברך בכך שעתה מקבלת הנשמה את שכרה במרום, אלא פירות מעשיו ניתנים לבניו ולבני בניו אחריו כדין ירושה: "נוצר חסד לאלפים".

"כי תשא את ראש בני ישראל"

במדרש אמרו, כי בעת שעלה משה למרום אמר לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם, במה תרום קרנם של ישראל? אמר לו: ב"כי תשא". וביאר הרב "יוסף ח' זצ"ל, כי משה רבינו שאל איזה הוא הזמן המסוגל להצלחה במשא ומתן בעסקים ובכל דבר, ואמר לו הקב"ה: כאשר בני ישראל קוראים פרושה זו של השקלים, וזמן השקלים הוא בחודש אדר, שהוא זמן המזל וההצלחה של עם ישראל בכל העניינים, וכמו שרמזו חכמים: "הרועה שיצליחו נכסיו, יטע בהם אדר".

"למה ה' יזרה אפך בעמך"

תמה רבינו שלמה בירדוגו זצ"ל, איזו שאלה היא זו "למה ה' יזרה אפך בעמך", וכי דבר הוא זה שעשו עגל מסכה, השתחוו לו וזבחו לו? ותירץ, שמשח רבינו התייחס לדברי הקב"ה "לך רד כי שיחת עמך", היינו הערב רב, שמשח רבינו ע"ה גיירם והם האשמים בעשיית העגל. וממילא טען: "למה ה' יזרה אפך בעמך", היינו בבני ישראל, שהוסתו ונגררו אחריהם, ומדוע תגורר להשמידם. "שוב מחרון אפך, והנחם על הרעה לעמך", לבני ישראל, ואכן, "וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו".

"ויהיה אף משה"

שאל האלשיך הקדוש זצ"ל: מדוע לא שבר משה את הלוחות כששמע מהקב"ה שישראל עשו את העגל? הלא שמע, וידע, וירד עם הלוחות - גם שמע את קול העם ברעה וידע פשר הקולות. מדוע שבר את הלוחות רק בראותו את העגל והמחולות? ותירץ, שהחטא הנורא ביותר עדיין יש לו תקנה ותקוה, אם מצטערים עליו וחוזרים בתשובה. לפיכך לא שבר משה את הלוחות, ולא חרה אפו. אך הנורא מכל הוא כשחוטאים, ורוקדים, שמחים בחטא, אזי אין כל תקנה.

"ויעבור ה' על פני ויקרא: ה' ה' א-ל רחום וחנון"

מהו שנאמר פעמיים: ה' ה', הסביר רבינו עובדיה ספורנו זצ"ל: שם ההוי"ה, ברוך הוא מורה שהבורא מהווה את הכל. ועל כן השם הראשון מורה שהוא אשר יצר הכל יש מאיין. ואחר כך אומרים אנו שוב שם זה. להורות שהוא מהווה את כל ההווה.

פרשת ויקרא

"את ראש בני ישראל"

הפסוק הפותח את פרשת "כי תשא" מגלה ליודעי ח"ן את דרכי ה' הנסתרות ומבאר את דרכי הנהגתו יתברך בעולם.

"כי תשא את ראש בני ישראל..." לא פעם אנו עומדים אחוהי תדהמה כאשר מתרחש אסון ואיש צדיק ותמים נלקח לבית עולמו בטרם עת, לא פעם עולה השאלה - איך יתכן הדבר? הלא למדנו כי על אנשי דמים ומרמה נגור לחצות את ימיהם, ומדוע קורה דבר כזה לאיש צדיק?

אם תראה איך מתענה או מסתלק אדם שהוא "ראש בני ישראל" - תבין שזה "לפקודיהם". הוא עלה כקרוב, לכפר על חטאיהם של בני ישראל, על "פקודיהם" - מלשון חסרון, כדי שלא ימותו רבים מבני ישראל בשל חטאיהם נקרא הצדיק לשלם את כופר הנפש הזה לטובת כלל ישראל.